

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ О. М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

Кафедра всесвітньої історії та міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

д.і.н., професор Ячменіхін К. М.

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ

Галузь знань – 05 - Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність – 052 – Політологія

Освітній ступінь – бакалавр

Форма навчання – денна/заочна

Форма підсумкового контролю – залік

2024 – 2025 навчальний рік

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Розробники: **Стрілюк Олена Борисівна**, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Мова навчання – українська.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Обсяг навчальної дисципліни (денна форма)	Обсяг навчальної дисципліни (заочна форма)
Статус навчальної дисципліни: нормативна Рік підготовки: 1 Семестри: 2 Кількість кредитів ECTS: 3	Загальна кількість годин: 90 Шифр та назва спеціальності: 052 «Політологія» Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки Лекції <i>теоретична підготовка</i>): 12 Практичні: 18 Самостійна робота: 60 Вид контролю: залік	Загальна кількість годин: 90 Шифр та назва спеціальності: 052 «Політологія» Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки Лекції <i>теоретична підготовка</i>): 2 Практичні: 6 Самостійна робота: 82 Вид контролю: залік

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи медіаграмотності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 052 «Політологія».

«Основи медіаграмотності» є нормативною дисципліною. Розвиток сучасних медіа, широке впровадження інтерактивних систем комунікацій спричиняє зміни у ставленні здобувачів освіти до оточуючого світу та потребує цілеспрямованої їх підготовки до вмілого та безпечного користування інформаційно-комунікаційними технологіями та системами мас-медіа.

Здобувач освіти має орієнтуватись у сьогоdnішньому медіапросторі, розуміти основні принципи функціонування різних видів засобів масової інформації, розрізняти інформацію за рівнем впливу на особистість, аналізувати та оцінювати медіаповідомлення, розшифровувати та використовувати закодовану у медіаповідомленнях інформацію, знати правила культури спілкування в інформаційному суспільстві та методи захисту від можливих негативних впливів у процесі масової комунікації, розрізняти та застосовувати методи організації професійної діяльності з використанням технології мультимедіа; збирати, передавати, зберігати інформацію з урахуванням пріоритетів професійної діяльності, самостійно створювати медіаповідомлення в галузі професійної діяльності.

Навчальна дисципліна «Основи медіаграмотності» розрахована для здобувачів освіти першого курсу бакалаврату (II-й семестр), включає 12 лекційних і 18 практичних годин, а також 60 годин самостійної роботи.

У змісті курсу можна виділити три змістові модулі:

Змістовий модуль 1. Медіапростір.

Змістовий модуль 2. Традиційні та соціальні медіа.

Змістовий модуль 3. Дезінформація та маніпулятивний вплив медіа.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування теоретичної бази знань з основ медіаграмотності та практичних навичок ефективної та безпечної взаємодії з інформацією, отриманою з медіаджерел, у тому числі з урахуванням використання засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у повсякденній практичній, зокрема навчально-пізнавальній, діяльності здобувачів освіти та їхньому міжособовому спілкуванні, для запобігання вразливості людини до медіаманіпуляцій і медіанасильства, втечі від реальності, у профілактиці поширення медіазалежності.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- зрозуміти принципи роботи медіа,
- навчитися аналізувати свій медіапростір і свідомо підходити до питань медіа споживання;
- зрозуміти механізми впливу медіа і перейти до селективного (вибіркового) сприйняття інформації;
- навчитися виявляти пропаганду, фейки та маніпуляції в медіа, щоб не піддаватися їх впливу;
- розвинути навички критичного мислення та аналізу інформації, яка надходить з різних медіа;
- дізнатися про механізми сучасних маніпулятивних технологій в медіа, навчитися розпізнавати різного роду маніпуляції;
- створення умов інформаційної безпеки для свідомих громадян суспільства.

Очікувані результати навчання (загальні та спеціальні компетентності, програмні результати навчання), що формуються у процесі вивчення дисципліни «Основи медіаграмотності»

Шифр згідно ОПШ	Компетентності
ЗК 03	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 05	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК 06	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
СК 03	Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
СК 05	Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
СК 06	Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

Результати навчання

PH 03	Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.
PH 05	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
PH 06	Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.
PH 10	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
PH 12	Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
PH 13	Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	Разом	у тому числі					Разом	у тому числі					
		л	пр	лаб.	інд.	срс		л	пр	лаб.	інд.	срс	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Медіапростір													
Тема 1. Сутність і зміст медіаграмотності	6	2				5		2					3
Тема 2. Комунікація, ін- формація, медіа.	6	2				5							5
Тема 3. Види медіа та їх розвиток.	10		2			6							7
Разом за змісто- вим модулем 1	22	4	2			16	17	2					15
Змістовий модуль 2. Традиційні та соціальні медіа													
Тема 4. Традиційні ме- діа.	10		2			8							7
Тема 5. Редакційна полі- тика та новинна грамотність	6	2				4		2					7
Тема 6.	6	2				4							7

Медіа і демократія.											
Тема 7. Соціальні медіа	8		4			6					7
Разом за змістовим модулем 2	32	4	6			22			2		28
Змістовий модуль 3. Дезінформація та маніпулятивний вплив медіа											
Тема 8. Неправдива інформація. Маніпуляції	10	2	4			4			2		8
Тема 9. Стереотипи та «мова ворожечі».	6		2			4					8
Тема 10. Інформація та пропаганда	10	2	4			4			2		8
Тема 11. Аналіз медіатекстів різних видів медіа	10					10					7
Разом за змістовим модулем 3	36	4	10			22			4		39
Усього годин	90	12	18			60	2		6		82

Форми та методи контролю навчальних досягнень

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- наукові повідомлення;
- студентські проєкти, презентації та виступи на практичних заняттях, наукових заходах;
- усна відповідь;
- самостійна письмова робота;
- участь у рольових іграх;
- інтерактивні заходи за участю здобувачів освіти;
- командні проєкти;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці вивчення курсу у формі заліку. Здобувач освіти допускається до підсумкового контролю за умови виконання не менш як на задовільну оцінку усіх проміжних форм контролю, передбачених поточним семестровим навчальним планом.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ

Тема	Поточне оцінювання та самостійна робота											Фінальний проєкт (на вибір)	Сума	
	Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2				Змістовний модуль 3						Самостійна робота
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
Бали	1	1	5	5	1	1	10	11	5	11	--	36	13	100

Критерії оцінювання знань студентів за вимогами ЄКТС:

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання для поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

1. Робота під час лекцій, конспект лекції (0-1).

Об'єкт оцінювання: повнота опрацювання змісту лекції, його відтворення та розуміння – 0-1 бал.

1 бал нараховуються здобувачу вищої освіти, який в повному обсязі опрацював всі питання лекції, повністю і вірно відтворив її зміст в конспекті.

0 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, який не має конспекту, не володіє матеріалом, потрібне його виконання.

2. Завдання на практичних заняттях (0-5).

Об'єкт оцінювання виконання завдань практичного заняття для здобувачів вищої освіти денної форми навчання: точність виконання завдання – 0-2 бали;

повнота виконання завдання – 0-2 бали;

ступінь обґрунтованості відповіді – 0-1 бал.

Відсутність (недостатність) тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

5 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, за умови точного та повного виконання завдання, високого ступеня обґрунтованості відповіді.

4 бали нараховуються здобувачу вищої освіти, за умови повного виконання завдання, достатнього ступеня обґрунтованості відповіді, при наявності кількох несуттєвих помилок.

3 бали нараховуються здобувачу вищої освіти, за умови виконання більшої частини завдання, достатнього ступеня обґрунтованості відповіді, при наявності кількох помилок.

2 бали нараховуються здобувачу вищої освіти, за умови виконання достатньої частини завдання, низького ступеня обґрунтованості відповіді, при наявності значної кількості помилок.

1 бал нараховується здобувачу вищої освіти, за умови виконання меншої частини завдання, недостатнього ступеня обґрунтованості відповіді, при наявності значної кількості помилок; виконання задовольняє мінімальні критерії.

0 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, у разі невиконання завдання, або коли потрібне повторне його виконання.

Завдання самостійної роботи в розрізі змістових модулів (0-13).

Передбачено виконання тестових завдань у кожному змістовому модулі. Всього передбачено 3 тести по 12 балів.

0 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, у разі невиконання завдання, або коли потрібне повторне його виконання.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Сутність і зміст медіаграмотності <i>Розгляд ключових теорій медіаосвіти.</i> Протекціоністська теорія. Теологічна / релігійна теорія. Етична теорія. Теорія медіаосвіти як розвиток «критичного мислення». Ідеологічна теорія медіаосвіти. Екологічна теорія медіаосвіти. Теорія медіаосвіти як джерела «задоволення потреб» аудиторії. «Практична» теорія медіаосвіти, теорія практичної медійної діяльності / активності. Культурологічна теорія медіаосвіти. Естетична (художня) теорія медіаосвіти. Семіотична теорія медіаосвіти. Соціокультурна теорія медіаосвіти.</p>	5

2	<p align="center">Комунікація, інформація, медіа</p> <p><i>Вивчення ефектів масової комунікації.</i> Теорія стереотипів. Теорія когнітивного дисонансу. Теорія користі та задоволення. Теорія навчання та теорія пізнання. Структурно-функціональний підхід. Теорія спіралі мовчання. Теоретичні основи свободи преси. Теорія порядку денного М. Мак-Кобса і Д. Шоу. Теорія гейткіперів К. Левіна.</p>	5
3	<p align="center">Види медіа та їх розвиток</p> <p>Слід опрацювати матеріал <i>«Мій медіапростір»</i> та визначити час, який проводиться у різних медіа. Варто подумати, чому віддається перевага певним видам медіа та уникаються інші види.</p> <p><i>Шість видів контенту.</i> Аналіз різних видів контенту.</p>	6
4	<p align="center">Традиційні медіа</p> <p><i>Типи медіа та їх власники.</i> Пропонується скласти особистий перелік українських медіа. Дані внести в таблицю, поділивши медіа на види та за формою власності: приватні/ державні / суспільне мовлення.</p> <p>Пропонується також скласти <i>рейтинг журналістських стандартів</i>: від найважливіших до найменш важливих. Проаналізувати принципи журналістики.</p>	8
5	<p align="center">Редакційна політика і новинна грамотність</p> <p>Опрацювати <i>«правило наближення інтересів»</i>. Підготувати невеличкі повідомлення про:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Правило сильних емоцій». • «Правило спільних інтересів». • «Загальнонаціональних лідерів популярності». • «Винятковість події». <p>Що собою являє <i>арифметика подій Г.Ф. Мотта</i>. Що таке <i>гейткіпінг</i>? Виконайте завдання:</p> <p>Сформуйте 2 групи: групу редакторів (3-4 учасники, залежно від загальної кількості академічної групи) і команди репортерів і журналістів (по 2-3 учасники, залежно від загальної кількості). Командам журналістів і репортерів заздалегідь роздають різні події (роздатковий матеріал «Випусти новину»). Завдання цих команд – за допомогою методу «наближення інтересів», зокрема основних інструментів подання матеріалу: правила хронологічного наближення і правила убивчих кілометрів, інших правил, сформувані цікаві новини (3-4 речення) для новинних стрічок. І подати їх редакторам. Завдання редакторів: відібрати найцікавіші новини, залежно від</p>	4

	<p>обраної тематики видання, її цільової аудиторії, в вечірньому чи ранковому ефірі виходитимуть новини тощо (ці критерії видають редакторам на вибір і прописують на картках, які учасники мають обрати «навмання»).</p> <p>Презентуємо результати. Перші виступають редактори, що заповнюють заздалегідь підготовлену схему на фліпчарті. Вони мають пояснити, чому саме ці новини потрапили до сьогоднішнього ефіру.</p> <p>Після їхнього виступу аналізуємо всі новини, запропоновані групами.</p> <p>Робимо висновок, чи правильно редактори відібрали інформацію і чи журналісти змогли сформувані матеріали.</p>	
6	<p align="center">Медіа і демократія</p> <p><i>«Індекс свободи преси»</i>. Варто скласти перелік країн за величиною індексу від найвищого до найнижчого. Порівняти дані інших країн з Україною та дати відповідь на питання: які проблеми зі свободою преси наявні в Україні. Слід поміркувати над варіантами, що допомогли б покращити ситуацію.</p> <p>Знайдіть та проаналізуйте:</p> <p>Приклади <i>політичної та комерційної «джинси»</i>. Поясніть, чому Ви зробили саме такий розподіл, якими ознаками користувались?</p>	4
7	<p align="center">Соціальні медіа</p> <p>Пропонується підготувати один із варіантів проєкту:</p> <ol style="list-style-type: none"> Створити плакат для людей, що мають спільний з вами вид медіа-простору. Створити освітній допис для своїх підписників у соцмережах, присвячений медіаграмотності. Створити план заняття з медіаграмотності Зробити доповідь для аудиторії: «Медіа: як користуватися, та на що варто звернути увагу». 	6
8	<p align="center">Неправдива інформація. Маніпуляції</p> <p>Робота в групах (командна робота)</p> <ul style="list-style-type: none"> Підготуйте інформаційні кампанії на базі помилкової інформації, дезінформації та поєднанні правдивої та брехливої інформації. Команди не повинні розкривати іншим, який тип інформації вони представлятимуть. Зробіть презентацію кампаній та запропонуйте іншим групам вгадати тип інформації. 	4
9	<p>Стереотипи та «мова ворожнечі»</p>	4

	<p>Використовуючи улюблені медіа, студенти мають знайти статтю чи допис, що викликає емоційну реакцію.</p> <p><i>Перевірка фактів.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Слід зайти на ресурс Stop Fake або схожий. - Пропонується перевірити статті, інформацію в яких було спростовано. - Візьміть участь в дискусії щодо важливості спростування інформації у фейкових чи маніпулятивних статтях, та стратегії, яку варто застосовувати. <p><i>Між «мовою ворожнечі» та свободою слова»</i></p> <p>Аналіз прикладів текстів. Має бути виявлено, які приклади підпадають під поняття «мови ворожнечі» та «свободи слова».</p>	
10.	<p style="text-align: center;">Інформація та пропаганда</p> <p>Підібрати постери, на яких інформація подається шляхом інформування, пропаганди, соціальної реклами, піару, реклами. Обґрунтуйте, чому Ви вирішили саме так.</p>	4
11.	<p style="text-align: center;">Аналіз медіатекстів різних видів медіа</p> <p>Відшукайте приклади застосування кодів в медіаповідомленнях.</p> <p>Наведіть приклади маніпуляцій в ЗМІ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Отруєний сендвіч». Це коли повідомлення починається з відомого незначущого факта, після якого дається вигадка і завершується фактом, який мав місце в дійсності. 2. Ефект первинності. Про якусь подію джерело інформації повідомляє раніше за інших, але повідомляє у вигідному для себе тлумаченні. 3. Закон першості. Будь яке перше повідомлення про той чи інший факт, подію справляє більш сильний вплив на аудиторію, ніж наступні. 4. Зсув акцентів. Це коли дуже широко, рекламно повідомляється про щось незначне. А далі похапцем чи мимохіть – про важливу подію. 5. Метод «забовтування» Використовується коли потрібно знизити актуальність якогось явища чи викликати до нього негативну реакцію. 6. Анонімний авторитет. Давно доведено, що одним з найефективнішим методом є звертання до авторитету. Це може бути вагома політична фігура, релігійний діяч, науковець чи представник іншої професії. Ім'я авторитету не повідомляється. Для більшої переконливості здійснюють цитування документів, оцінок експертів, свідчення очевидців. Наприклад : «Учені на 	10

	<p>підставі багаторічних досліджень довели...», « Лікарі рекомендують...» при цьому джерело не ідентифіковане, і жодної відповідальності за помилкове повідомлення журналісти не несуть.</p> <p>7. Принцип контрасту.</p> <p>Теми новинних повідомлень komponуються так, що змушують комуніканта домислювати в потрібному напрямку. Це особливо помітно під час виборів, коли детально, із смакуванням подробиць висвітлюються внутрішні конфлікти в таборі політичних опонентів.</p> <p>8. Створення асоціацій.</p> <p>Об'єкт штучно прив'язується до чогось такого, що сприймається масовою свідомістю як дуже погане. Саме тут і захована чергова пропагандистська пастка. Спокуса заощадити інтелектуальні зусилля змушує людину замість осмислення сутності проблем вдаватися до асоціацій і помилкових аналогій.</p> <p>Практична робота «Створення плану аналізу медіатексту та аналіз медіатексту на вибір».</p>	
	<p>Усього годин на самостійну роботу</p>	<p>60</p>

Матеріально-технічне забезпечення

Обладнання та техніка:

- Комп'ютери чи ноутбуки (для студентів та викладача): необхідні для роботи з онлайн-ресурсами, аналізу медіаконтенту, створення презентацій, відео чи інших матеріалів.
- Проектор або інтерактивна дошка: для демонстрації прикладів медіаконтенту, відео чи презентацій.
- Аудіосистема: для прослуховування подкастів, звукових доріжок із медіафайлів.
- Смартфони чи планшети: аналіз соціальних мереж чи робота з додатками.
- Камера (фото/відео): для навчання створення власного контенту (фото- і відеорепортажів).

Програмне забезпечення:

- Інструменти для роботи з медіа;
- Інструменти для фактчекінгу;
- Онлайн-опитування чи тестування: Kahoot, Mentimeter, Google Forms тощо.

Доступ до медіа контенту:

- Доступ до відео та подкастів: платформи з навчальними матеріалами.
- Соціальні мережі: для аналізу інформації.

Навчальні матеріали:

- **Роздаткові матеріали:** інструкції для аналізу джерел, алгоритми перевірки інформації, зразки маніпуляцій у ЗМІ.
- **Доступ до навчальних платформ:** IREX Learn to Discern тощо.

Доступ до Інтернету

Практичні інструменти:

- Матеріали для інтерактиву: плакати, фліпчарти.
- Моделі для аналізу: реальні кейси маніпуляцій у ЗМІ, рекламні кампанії, приклади фейкових новин.
- Ігри чи симуляції.

Рекомендовані інформаційні джерела Основна література:

1. Вправи, які розвивають навички інфомедійної грамотності. Навчально-методичне видання. К.: IREX в Україні, 2020.
2. Медіаосвіта та медіаграмотність : короткий огляд / В. Ф. Іванов та ін. 2-ге вид., стер. К.: АУП, ЦВП, 2012. 58 с. URL: <http://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf>.
3. Медіаосвіта та медіаграмотність: підруч. для студ. пед. колед. / ред.- 8 упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2014. 431 с. URL: <http://www.aup.com.ua/uploads/mo3.pdf>
4. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навч.-метод. посіб. для курсу «Основи медіаграмотності» / укл. С. О. Троян, Ткачук А. В. Умань : ПП Жовтий О.О., 2014. 128 с.
5. Посібник «Медіаграмотність для громад». К.: IREX в Україні, 2022.
6. Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред. упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. 447 с.
7. Сінді Шейбе, Фейз Рогоу. Медіаграмотність. Критичне мислення у мультимедійному світі; пер. з англ. С. Дьома ; за заг. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. Київ : Академія Української Преси: Центр Вільної Преси, 2017. 319 с.
8. Фолькер В. Журналістика газет і журналів / Видання 2-е, перероблене / Пер. з нім. В. Климченко. Київ: Центр вільної преси, 2017. 377 с.

Допоміжна література:

1. Гороховський, О. М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи: практ. посіб. Дніпро: Ліра, 2017. 133 с.
2. Гринь О., Коваленко О., Павленко Л., Стрілюк О. Гра-квест як перспективна технологія імплементації медіаосвіти у вивчення історичних дисциплін (З досвіду НУЧК імені Т.Г. Шевченка). *Теорія та методика навчання суспільних дисциплін: науково-педагогічний журнал*. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2021. № 1 (9). С. 165–168.
3. Гринь О., Коваленко О., Павленко Л., Стрілюк О. Історична гра-квест «300 фейкоборців»: навчально-методичний посібник. Чернігів: SCRIPTORIUM, 2023. 68 с.
4. Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції

- «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». Київ: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. 244 с.
5. Інфомедійна грамотність – невіддільна частина навчального процесу закладу вищої освіти: збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. Київ: Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. 400 с.
 6. Інфомедійна грамотність онлайн: посібник для тренера / за заг. ред. Тараненко О. / Розроблено в межах проєкту «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність». Київ : IREX, 2021. 400 с.
 7. Інформаційні постери проєкту «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність». К.: IREX в Україні, 2020.
 8. Кузьмінець М., Стрілюк О., Павленко Л. Жінки і війна: історія висвітлення в наукових працях, мистецтві, медіа. *Вісник науки та освіти*. 2024. №12 (30). С. 1531–1548.
 9. Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільствознавства: посібник для вчителя / Т. З Бакка, О. Бурім, О. Волошенюк, Р. Євтушенко, Т. Мелещенко, О. Мокрогуз; За ред. В.Іванова, О. Волошенюк. К.: ЦВП, АУЛ, 2016. 243 с.
 10. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід : навч. посіб. / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. К.: Міленіум, 2009. 440 с.
 11. Методика інтеграції в проєкті «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність»: збірник матеріалів / Редкол.: В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. Київ: Академія української преси, IREX, Центр вільної преси, 2022. 160 с.
 12. Павленко Л., Стрілюк О. Інфомедіаграмотність як складова фахової підготовки сучасного вчителя історії Нової української школи. Розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя (Forum-SOIS, 2021): збірник матеріалів 3-го Міжнародного науково-практичного WEB-форуму (м. Київ-Харків, 25-28 травня 2021 р.) / За наук ред. М. Л. Ростоки, Т. С. Бондаренко; ред. з заг. питань О. В. Баніт, О. Л. Гермак, О. С. Кузьменко, А. М. Пижик, Я. М. Раєвська, Г. С. Черевичний; упор. М. Л. Ростока. Харків : Типографія «U2print», 2021. Вип. 3. С. 210–213.
 13. Павленко Л., Стрілюк О. Аналіз рольових стереотипів у міжособистісному спілкуванні та їх вплив на гендерну рівність. *Vol. 1: World conference on future innovations and sustainable solutions*. 2024. URL: <https://futurity-proceedings.com/index.php/home/article/view/86>
 14. Посібник з верифікації. URL: визначний гід з верифікації цифрового контенту для висвітлення надзвичайних подій. URL: http://verificationhandbook.com/book_ua
 15. Стратегії дослідження екранних медіа / НАН України ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. К., 2013. 356 с.
 16. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики / Галлін та ін.; пер. з англ. О. Насика. К.: Наука, 2008. 320 с.
 17. Стрілюк О. Інтеграція інфомедійної грамотності у викладання курсу «Новітня історія країн Азії та Африки (1918 – 1945 рр.)». Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти: збірник статей / Редкол.: В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. Київ: Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. С. 346–354.
 18. Стрілюк О. Медіаграмотність у країнах Вишеградської групи: європейський досвід і перспективи для України. Матеріали науково-практичної конференції «Сьомі Фльорівські читання». Чернівці: НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2022. С. 109–114.
 19. Український медіаландшафт – 2015 : аналітичний звіт / за ред. В. Ф. Іванова. К.: ФКА, АУП, 2015.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Академія української преси. URL: <http://www.aup.com.ua>
2. Детектор медіа. URL: <http://detector.media>
3. Медіапсихологія і медіа освіта. URL: <http://www.mediaosvita.org.ua>
4. MediaLiteracy. URL: <http://www.medialiteracy.org.ua>
5. MediaSapiens. URL: <http://osvita.mediasapiens.ua>
6. Мультимедійний онлайн-посібник «МедіаДрайвер» від Детектор Медіа.
URL: <http://mediadrivеr.online/>
7. Онлайн-курс з медіа грамотності «Very Verified». URL: <https://verified.ed-era.com/ua>
8. Онлайн-курс «Медіаграмотність для освітян» на платформі Prometheus.
URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/mediagramotnist-dlya-osvityan/>
9. Онлайн-курс «Новинна грамотність». URL:
<https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>
10. Stopfake.org. URL: <http://www.stopfake.org>